

PROTOKÓŁ
z posiedzenia Rady Zatrudnienia Socjalnego
przy Ministrze Rodziny Pracy i Polityki Społecznej
w dniach 8 - 9.03.2017 r.

I. Posiedzenie odbyło się w dniach 8 - 9.03.2017 r. w CPS „Dialog” w Warszawie.

II. Osoby biorące udział w posiedzeniu.

W posiedzeniu uczestniczyli członkowie Rady:

- 1) Pan Roman Czepe – Członek
- 2) Pani Małgorzata Karaś – Członek
- 3) Pani Elżbieta Kiernożek – Członek
- 4) Pan Jacek Kowalczyk – Członek
- 5) Pani Małgorzata Kowalska – Przewodnicząca Rady
- 6) Pani Justyna Rozbicka - Stanisławska – Członek
- 7) Ks. dr Stanisław Słowik – Sekretarz Rady
- 8) Pani Katarzyna Sokołowska – Członek
- 9) Pani Bogusława Szewczyk-Modrzejewska – Członek
- 10) Pani Aneta Tomczyk – Członek
- 11) Pan Łukasz Wójcicki – Członek
- 12) Pan M. Zarzecki- Członek (obecny część dnia 08.03.2017r.)
- 13) Pani Ewa Żmuda – Wiceprzewodnicząca Rady

W posiedzeniu uczestniczyli także:

- 1) Pani Justyna Pawlak – Z-ca Dyrektora Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej
- 2) Pani Jolanta Okrzeja – pracownik w Wydziale do spraw Włączenia Społecznego Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej
- 3) Pani Katarzyna Sztompka – pracownik w Wydziale do spraw Włączenia Społecznego Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej

Lista obecności stanowi załącznik nr 1 do niniejszego protokołu.

III. Porządek obrad.

3. posiedzenia Rady Zatrudnienia Socjalnego:

- 1) Powitanie i omówienie porządku obrad.
- 2) Przekazanie informacji dla Rady przez Przedstawiciela Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki w zakresie kierunków działań dotyczących zatrudnienia socjalnego i oczekiwań w stosunku do RZS.
- 3) Omówienie zagadnień, jakie zostały zrealizowane od ostatniego spotkania – propozycja zagadnień do omówienia na posiedzeniu.
- 4) Organizowania i finansowania działalności podmiotów zatrudnienia socjalnego, w szczególności finansowanie ze środków tzw. „alkoholowych” i problemy z tym związane – materiał przygotowany przez J. Rozbicką - Stanisławską.
- 5) Organizowanie i finansowanie działalności podmiotów zatrudnienia socjalnego – zarys dotyczący możliwości systemów opracuje Jacek Kowalczyk przy wsparciu Małgorzaty Karaś.
- 6) Zatrudnienie wspierane i rezultaty jakie osiągają/ mogą osiągać podmioty zatrudnienia socjalnego w swojej działalności. Omówienie przez członków Rady przygotowanych przez siebie koncepcji na podstawie głosów ze środowiska oraz własnych doświadczeń.
- 7) Wolne wnioski.
- 8) Podsumowanie i wnioski do protokołu.

IV. Obrady.

Ad 1). Pani Przewodnicząca Rady Zatrudnienia Socjalnego – Małgorzata Kowalska przywitała członków Rady i gości na 3. posiedzeniu Rady i przedstawiła porządek obrad, (porządek był wcześniej przesłany członkom RZS). Uwag do porządku nie zgłoszono. W związku z zapowiedzianym usprawiedliwionym spóźnieniem ks. S. Słowika protokołowania podjął się Pan R. Czepe- członek RZS. Pani K. Sztompka przekazała uwagi organizacyjne dotyczące posiłków i opuszczania pokoi oraz zapowiedziała przybycie Pani Dyrektor Justyny Pawlak i prezentację przygotowaną przez Pracowników

Ad 2). Pani Justyna Pawlak, Z-ca Dyrektora Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, poinformowała członków Rady, że od niedawna w Departamencie zajmuje się sprawami związanymi z zatrudnieniem socjalnym. Przedstawiła swoją drogę zawodową i prosiła, aby podobnie zaprezentowali się członkowie Rady, a także przedstawili swoje uwagi, wynikające z ich doświadczenia oraz ze zgłaszanych przez środowiska zatrudnienia socjalnego uwag. Zapewniła, że w miarę możliwości będzie na każdym posiedzeniu Rady i będzie wspierała podmioty zatrudnienia socjalnego.

W wyniku dyskusji Rady Zatrudnienia Socjalnego z Panią Dyrektorem, zwrócono uwagę, na konieczność podjęcia działań w ramach następujących zagadnień:

- Konieczność zapewnienia **stałego dofinansowania podmiotów zatrudnienia socjalnego**, aby mogły stabilnie funkcjonować, bo przecież wykonują bardzo ważne zadania społeczne, publiczne. Gdyby było centralne finansowanie centrów (oprócz gminnego programu przeciwdziałania alkoholizmowi, choć z tym także jest problem w związku z **bardzo zawężającą interpretacją przepisów przez PARPA, która wymaga działań i wyjaśnień międzyresortowych**) pozwoliłoby to na zapewnienie odpowiednio wysokiego poziomu usług. Niektóre gminy ogłaszają konkursy na prowadzenie podmiotów zatrudnienia socjalnego lub wprost CIS, ale środki są niewystarczające. Świadczenie integracyjne nie jest elementem utrzymania CIS, jest wsparciem dla uczestników – CIS jedynie je przekazuje. Wobec braku stałego dofinansowania dochodzi nawet w skrajnych sytuacjach, że niektóre CIS nie realizują reintegracji społecznej lub realizacja jej przebiega w bardzo ograniczonej formie i czasie, a uczestnicy wykonują tylko pracę, którą nazywa się reintegracją zawodową. Takie formy realizacji usług w ramach CIS nie mają nic wspólnego z ideą Centrum Integracji Społecznej.

Warto także zwrócić uwagę, iż w Krajowym Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i wykluczeniu Społecznemu 2020, w ramach Priorytetu III – Aktywna Integracja w społeczności lokalnej, w działaniu III.1 w pkt 2) mówi się o zmianach w przepisach prawnych umożliwiających stabilne finansowanie usług reintegracji społeczno- zawodowej.

- Powinno się uwzględnić w pracach nad reformą służb zatrudnienia **włączenie zatrudniania socjalnego w katalog instrumentów i usług rynku pracy**, aby systemy pomocowe nawzajem się uzupełniały. Na dzień dzisiejszy wobec bezrobotnych najdalej oddalonych od rynku pracy, z tzw. 3 profilu Urzędy Pracy nie mają wystarczających narzędzi wsparcia, a istniejące w ustawie PAI oraz programy specjalne wykorzystywane są w nikłym zakresie. Natomiast zatrudnienie socjalne, które przeznaczone jest właśnie dla tej kategorii osób nie jest przez rynek pracy wykorzystywane, ponieważ nie wynika z ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Konsekwencje tego są dramatyczne dla budżetu państwa z którego „uciekają publiczne pieniądze” bo jeżeli urząd pracy nie ma instrumentów aktywizacyjnych, to osoby te korzystają z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia. **Warto także zwrócić uwagę, iż w Krajowym Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i wykluczeniu Społecznemu 2020, w ramach Priorytetu III – Aktywna Integracja w społeczności lokalnej, w działaniu III.1 w pkt 2a) mówi się o zmianach w przepisach prawnych umożliwiających finansowanie usług reintegracji zawodowej ze środków Funduszu Pracy.**
- Centra powinny mieć określone przepisami **minimum standardów usług**. Określiłyby one jakość działania. Nie byłoby zarzutów wobec niektórych centrów, że tworzą „obozy pracy” dla osób, które i tak są bez szans na inną pracę. Musi się rozróżnić standardy centrów od standardów zatrudnienia wg kodeksu pracy
- W sytuacji, gdy nie ma określonego minimum standardów funkcjonowania centrów, powoduje to zróżnicowanie w funkcjonowaniu Centrów. Są Centra, które działają znakomicie, ale i zdarzają się działające źle lub bardzo źle. Ustawa nie daje żadnych uprawnień kontrolnych wojewodom, choć centra składają im sprawozdania. W praktyce rola Wojewody sprowadza się do organu rejestrującego, a przecież bywają przypadki, że mógłby lub nawet powinien odmówić rejestracji (nadania statusu), albo wykreślić z rejestru w przypadku chociażby z powodu nie rozpoczęcia działalności przez podmiot zatrudnienia socjalnego.

- W społeczeństwie, ale także wśród radnych, działaczy społecznych, w instytucjach i organizacjach jest bardzo mała wiedza na temat centrów i klubów i w ogóle ekonomii społecznej. Powinno się przeprowadzać **akcje i kampanie promocyjne, informujące o zatrudnieniu socjalnym itp.**
- Pojawiają się **wyroki sądów, dotyczące zatrudnienia socjalnego - uczestnictwo w CIS** (np. w związku z niedostatecznym realizowaniem reintegracji społecznej) i nakazujące, wstecznie, zamianę zatrudnienia socjalnego na umowę o pracę. Sąd w Kłodzku zdecydował tak, pomimo iż to uczestnik nie chciał brać udziału w zajęciach reintegracji społecznej. Jest to groźny precedens dla centrów. (dotyczy CIS Bystrzyca)
- Jest także problem, czy centra (prowadzone przez NGO jak i również JST) powinny wydawać **decyzje administracyjne**, skoro na decyzję kierownika o zakończenie realizacji programu przysługuje ustawowe odwołanie do sądu administracyjnego (art. 13 ust. 4a). Niektórym centrom wydawanie decyzji administracyjnych nakazał NIK.
- Niemal wszystkie centra mają problem z uczestnikami, którzy uporczywie naruszają regulamin. W kwestiach tych zwykle pomocny był regulamin uczestnictwa. Pojawiają się jednak wyroki sądów, w których **nie uznaje się prawa centrów do przyjmowania regulaminów uczestnictwa** (a przecież ich tworzenie wydaje się konieczne, zwłaszcza że NIK podczas kontroli zwraca uwagę, aby zbyt wiele kwestii nie ujmować w IPZS). Problemem dla sądów są także konkretne zapisy regulaminowe. Np. problematyczna jest kwestia definiowania „uporczywości”. W praktyce oznacza to m.in. pytanie, ile razy i jak często uczestnik może być pod wpływem alkoholu, aby uznać to za uporczywe łamanie zasad i kwalifikowanie go do usunięcia z CIS. Centra coraz częściej muszą się liczyć z postępowaniem sądowym, a zatem muszą mieć podstawy prawne do działań dyscyplinujących. W jednym z centrów uczestnik został usunięty z powodu dwukrotnego udziału w zajęciach po spożyciu alkoholu, ale sąd uznał, że działo się to w okresie kilku miesięcy, zatem nie można mówić o uporczywym działaniu. W innym wypadku sąd uznał, że nie jest to uporczywe, jeśli uczestnik kilkakrotnie był pod wpływem narkotyków. Rozwiązaniem byłoby **zapisanie w ustawie, że CIS może posiadać regulamin, ale także nadanie zapisom regulaminowym odpowiedniej rangi i mocy prawnej.**
- Powinno się **rozszerzyć katalog przyczyn zaprzestania realizacji programu**, ujętych w art. 13 ust. 4 ustawy. Nie uwzględnia się tam np. przypadku śmierci, choroby, ale także łamania regulaminowych zasad. Katalog jest zbyt wąski, niedający oparcia przed sądem. Nie daje także wystarczającego prawa do właściwego egzekwowania dyscypliny kierownikowi CIS.
- Istnieje konieczność podjęcia działań międzyresortowych **w sprawie zatrudnienia wspieranego** tj. **brak możliwości korzystania z zatrudnienia wspieranego dla absolwentów**, których „przydzielono do 2 profilu” oraz wprowadzenie możliwości **realizowania zatrudnienia wspieranego na część etatu**. Taką chęć zgłaszają uczestnicy dojeżdżający do miejscowości, gdzie są centra, ale także mające trudne sytuacje życiowe, rodzinne itp.
- Warto pokusić się o **katalog dobrych praktyk CIS i KIS**. Zwłaszcza przyczyniających się do skutecznego powrotu na rynek pracy. Potrzebna jest promocja dobrych praktyk, w tym także na stronie Ministerstwa. Nie wszyscy mogą określone praktyki uznać za dobre dla siebie, ale na pewno będą podpowiedzią dla centrów, zwłaszcza nowo tworzonych.
- Łatwo zbadać efekty reintegracji zawodowej, efekty związane z zatrudnieniem, z powrotem na rynek pracy, ale powinno się **badać także reintegrację społeczną i jej rezultaty**, bo to także jest bardzo ważna sfera, choć działania te są często niewymierne. Warto wykazać, jak uczestnicy np. nauczyli się rozwiązywać swoje problemy, uporządkowali swoje życie, nauczyli się pozytywnych zachowań itd. – **jest to problem do analizy np. w projektach z POKL**
- Przy pracach nad **nową ustawą dotyczącą rynku pracy należałoby właściwie potraktować podmioty zatrudnienia socjalnego**, aby mogły być usługą rynku pracy. Gdyby w ustawie było wpisane właściwe miejsce dla podmiotów zatrudnienia socjalnego, nie

byłoby problemu ze skierowaniem do pracy, z ubezpieczeniem itp. Członkowie RZS zaapelowali o wykorzystywanie ich wiedzy i doświadczenia na etapie legislacji.

- Centra mają duży problem z **motywowaniem osób bezrobotnych**. CIS ma tylko jedno świadczenie, w dodatku za wykonywaną pracę, a w MOPS jest ich wiele (zasiłki różnego typu), bez świadczenia żadnej pracy. Centra zwykle nie mają środków na premie motywacyjną, ale nawet jeśli je wypracują, a są jednostkami gminnymi, oddają te nadwyżki gminie. A powinny być zatrzymane i wypłacone uczestnikom, bo to by ich motywowało do pracy.
- Przygotowywanie i realizacja projektów ze środków Unii Europejskiej winny odbywać się we współpracy z podmiotami zatrudnienia socjalnego, aby odzwierciedlić ich faktyczne problemy i oczekiwania.
- **Brakuje obecnie spotkań sieciujących**, wymiany doświadczeń, konsultowania, doradztwa i poradnictwa dla podmiotów zatrudnienia socjalnego. Zatrudnienie socjalne niesie za sobą trudne zagadnienia i potrzebna jest cykliczna wymiana doświadczeń i edukacja - **potrzeba włączenia do projektów POKL**.
- Członkowie Rady Zatrudnienia Socjalnego zwrócili także uwagę, że w nowym **sprawozdaniu dla CIS są błędy**:
 - w części V.2- wiele elementów budżetu powtarza się w kilku pozycjach,
 - w części IV.2 sumowana jest liczba osób biorących udział w usługach reintegracji
 - w części III- brak możliwości wykazania pracy niepełnym etacie oraz na umowę cywilno- prawną.

Wszystkie te błędy wymagają pilnych zmian/ korekt i wyjaśnień, ponieważ sprawozdanie za rok 2016 nie będzie odzwierciedlało stanu faktycznego i będzie niewiarygodne. Ponadto, w części IV.1 nie ma możliwości zakwalifikowania uczestnika do kilku kategorii jednocześnie, co nie jest zgodne z rzeczywistością, gdyż najczęściej uczestnicy CIS mają kilka przyczyn wykluczenia jednocześnie (np. bezrobocie i uzależnienia lub zakład karny, bezdomność i bezrobocie)

Pani Jolanta Okrzeja, z wydziału do spraw Włączenia Społecznego Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej, przekazała podstawowe informacje dotyczące zatrudnienia socjalnego w Polsce oraz kierunków działań rządowych w tym obszarze. (Prezentacja „Centra i Kluby Integracji Społecznej – statystyka, kadra i finansowanie, efekty działania” stanowi załącznik nr 2 do protokołu oraz zostanie zamieszczona w zakładce).

Ad 3). Pani Przewodnicząca M. Kowalska omówiła sprawy, jakie zostały realizowane od ostatniego spotkania i omówiła zagadnienia, jakie powinny być omówione na tym posiedzeniu.

Niestety pisma do Rad i Wojewodów jeszcze nie zostały przekazane przez Wydział do spraw Włączenia Społecznego, ale Pani K. Sztompka poinformowała, że nastąpi to niebawem.

Ad 4). Pani J. Rozbicka-Stanisławska omówiła organizowanie i finansowanie działalności podmiotów zatrudnienia socjalnego, w szczególności finansowanie ich ze środków tzw. „alkoholowych” i problemy z tym związane. Zwróciła uwagę na różne praktyki w gminach co do wspierania centrów z gminnego funduszu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Niektóre z samorządów opierają się na stanowisku PARPA, w którym wyrażony jest pogląd, że dofinansowanie może dotyczyć jedynie do osób z problemem alkoholowym, które poddały się terapii. Nie ma tam zupełnie mowy o możliwości dofinansowania profilaktyki, wsparcia rodzin, w których jest problem alkoholowy itp. Konwent CIS-KIS w 2014 r. występował w tej sprawie do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. To Ministerstwo i Ministerstwo Zdrowia wyraziły swój pogląd, inny niż PARPA, na ten temat, ale nie zmienia to faktu, że niektóre samorzady wolą, choćby z ostrożności, opierać się na stanowisku PARPA.

W wyniku dyskusji Rada uznała, że wskazane są w tym względzie uzgodnienia międzyresortowe.

Ad 5). Pani Małgorzata Karaś oraz Pan Jacek Kowalczyk omówili organizowanie i finansowanie działalności podmiotów zatrudnienia socjalnego. J. Kowalczyk w swym wystąpieniu poruszył tematy: finansowania Centrów Integracji Społecznej – niektóre aspekty, uruchamiania i finansowania środowiskowych domów samopomocy, procedurę uzyskiwania statusu ZAZ, wybrane aspekty finansowe działalności ZAZ. Podkreślili, że od początku istnienia zatrudnienia socjalnego nie ma systemu wsparcia finansowego

W wyniku dyskusji Rada uznała, że temat ten trzeba wskazać w Stanowisku Rady jako jeden z najważniejszych w funkcjonowaniu podmiotów zatrudnienia socjalnego, w tym centrów integracji społecznej.

Ad 6). Podjęto dyskusję w sprawie zatrudnienia socjalnego i rezultatów, jakie osiągają (mogą osiągnąć) podmioty zatrudnienia socjalnego w swojej działalności

Członkowie Rady Zatrudnienia Socjalnego uznała, że temat ten wymaga dogłębnej analizy, związany jest ze standardami realizacji reintegracji zawodowej i społecznej oraz możliwościami finansowania podmiotów zagadnienia te winny znaleźć miejsce w projektach z POWER.

Ad 7). Wolne wnioski.

R. Czepe przedstawił projekt uchwały oraz Stanowiska w spr. uwag do ustawy o zatrudnieniu socjalnym. W wyniku dyskusji dokonano uzupełnień. Rada przyjęła uchwałę z dnia 09.03.2017 r. w sprawie uwag do ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym. (Uchwała wraz ze Stanowiskiem stanowią załącznik nr 5 do protokołu).

Rada uznała, że w związku z małą częstotliwością spotkań i potrzebą opracowania oraz przyjęcia dodatkowych stanowisk lub opinii możliwe będzie konsultowanie ich i przyjęcie (uchwalenie) w drodze konsultacji mailowej (tzw. droga obiegowa).

Podkreślono, że wskazane są zwłaszcza **osobne stanowiska**, dotyczące:

- 1. Finansowania CIS, aby otrzymały one spójny i system finansowania realizacji swoich usług.**
- 2. Konieczności włączenia podmiotów reintegracyjnych do ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy celem możliwości realizacji i finansowania usług reintegracji zawodowej z Funduszu Pracy.**
- 3. Przygotowywania i realizacji projektów na rzecz zatrudnienia socjalnego w uzgodnieniu z przedstawicielami tych podmiotów, celem realizacji w nich faktycznych potrzeb i problemów środowiska.**
- 4. Konieczności zmian w ustawie o zatrudnieniu socjalnym.**
- 5. Konieczności podjęcia działań międzyresortowych w sprawie zatrudnienia wspieranego.**
- 6. Konieczności podjęcia działań międzyresortowych w sprawie finansowania CIS ze środków tzw. „alkoholowych”.**
- 7. Możliwości wypłacania premii motywacyjnej uczestnikom Centrów Integracji Społecznej działających w formie jednostek budżetowych.**

Przewodnicząca M. Kowalska poinformowała, że zgodnie z przyjętym harmonogramem następne posiedzenie odbędzie się w dniach 7 - 8.06.2017 r., w CPS „Dialog” w Warszawie.

Poinformowała także o uruchomieniu na stronie internetowej Ministerstwa podstrony (zakładki) Rady Zatrudnienia Socjalnego.

Rada uznała, aby na tej podstronie publikować:

1. protokoły Rady Zatrudnienia Socjalnego (bez załączników),
2. uchwały Rady,
3. stanowiska, opinie, wyjaśnienia, materiały itp. Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej i in. organów państwa, dotyczących kwestii zatrudnienia socjalnego.

Członkowie Rady zaproponowali utworzenie zespołów roboczych do pracy nad poszczególnymi zagadnieniami.

Rada zdecydowała o powołaniu następujących zespołów:

- 1. Zespół ds. finansowania podmiotów zatrudnienia socjalnego**
w jego skład weszli:
 - 1) Jacek Kowalczyk – Przewodniczący Zespołu
 - 2) Małgorzata Kowalska
 - 3) Justyna Rozbicka- Stanisławska
 - 4) Ks. Stanisław Słowik
 - 5) Ewa Żmuda

2. Zespół do zmian w ustawie

- 1) Ewa Żmuda – Przewodnicząca Zespołu
- 2) Justyna Rozbicka- Stanisławska
- 3) Roman Czepe
- 4) Elżbieta Kiernożek
- 5) Bogusia Szewczyk-Modrzejewska
- 6) Łukasz Wójcicki
- 7) Aneta Tomczyk

3. Zespół ds. projektów

- 1) Małgorzata Kowalska – Przewodnicząca Zespołu
- 2) Małgorzata Karaś
- 3) Ks. Stanisław Słowik
- 4) Katarzyna Sokołowska

Osoby nieobecne na posiedzeniu będą mogły wybrać zespół, w którym zechcą uczestniczyć

Ad 8). Podsumowanie i wnioski do protokołu.

Rada postanowiła wystąpić do Ministerstwa o materiały z badań w latach 2012 i 2014 z projektów 1,18, 1.19 w zakresie CIS i KIS (wyniki badań i sprawozdania), dzięki temu zostanie przybliżony temat związany ze standardami.

V. Przyjęcie protokołu z poprzedniego posiedzenia.

Protokół przyjęto bez uwag.

VI. Zakończenie obrad.

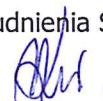
Pani Przewodnicząca M. Kowalska podziękowała za udział w dwudniowym posiedzeniu Rady i zamknęła 3. posiedzenie.

Na tym protokół zakończono.

Protokołowali:

R. Czepe, ks. S. Słowik

Przewodnicząca
Rady Zatrudnienia Socjalnego

Małgorzata Kowalska

STANOWISKO nr 1
Rady Zatrudnienia Socjalnego
przy Ministrze Rodziny Pracy i Polityki Społecznej
z dnia 09.03.2017 r.
w sprawie uwag do ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym

Rada Zatrudnienia Socjalnego, wsłuchując się w głosy i opinie środowisk podmiotów zatrudnienia socjalnego, zgłasza następujące uwagi do ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym:

1. Brak jest ustawowego umocowania regulaminów (zasad) uczestnictwa w centrach integracji społecznej.

Pojawiają się wyroki sądów kwestionujące prawną zasadność przyjmowania przez centra integracji społecznej regulaminów uczestnictwa. (Są też wyroki przeciwne – uznające zasadność przyjmowania regulaminów, a odnoszące się do konkretnych zapisów regulaminowych). Sądów nie przekonuje fakt, iż uczestnicy podpisują dokument zapoznania się z Indywidualnym Programem Zatrudnienia Socjalnego (i to, że otrzymali go wersji papierowej), w którym zobowiązują się do przestrzegania regulaminu uczestnictwa. Brak ustawowego umocowania regulaminów uczestnictwa w centrach integracji społecznej powoduje to, że uczestnicy kwestionują przed sądami działania, jakie centra podejmują wobec nich z tytułu nieprzestrzegania regulaminu, a więc zasad, na jakich opiera się uczestnictwo w programie centrum.

(Wyrok Sądu Administracyjnego w Szczecinie z dnia 9 lutego 2017, sygnatura akt II SA/Sz 1097/16.)

2. Brak jest określenia minimalnych standardów (zasad i warunków) uczestnictwa w centrum.

Uczestnikami centrów są w wielu wypadkach osoby, które mają problemy alkoholowe, narkotykowe, i w ogóle problemy z przestrzeganiem norm społecznych. Pracy integracyjnej, w tym także dyscyplinowaniu uczestników, służy regulamin uczestnictwa, nieodłącznie związany z IPZS. Dochodzi jednak do sytuacji, że nawet te sądy które uznają prawo do ustanawiania regulaminów, kwestionują ich poszczególne zapisy, np. uznając je zbyt rygorystyczne lub zbyt ogólne. Jeden ze sporów sądowych dotyczył ostatnio tego, kiedy można uznać, że dana osoba kwalifikuje się do usunięcia z CIS, gdy nadużywała alkoholu. Sąd analizował kwestię, jak często i w jakim okresie czasu miałyby to następować, aby uznać takie postępowanie za uporczywe. Nie uznał, że dwukrotnie udowodniony fakt nietrzeźwości jest wystarczającym powodem. Powstaje więc pytanie, do jakiego stopnia można i należy określić zasady (standardy) uczestnictwa i do jakiego stopnia można w nie ingerować z zewnątrz, kwestionując je np. w postępowaniu sądowym. Aby reintegracja była skuteczniejsza, powinno się przyjąć zasady (standardy) uczestnictwa. Brak ścisłych określonych prawem zasad, a także brak wyłącznej delegacji do rozstrzygania tych kwestii przez CIS, powoduje, że można obecnie nadużyć alkoholu, np. raz na kilka miesięcy, nie uznawać za uporczywe łamanie norm i w efekcie nie dawać podstawy do usunięcia uczestnika, dając tym samym bardzo zły przykład innym uczestnikom.

3. Brak jest wystarczającego umocowania prawnego kierownika centrum integracji społecznej w kwestiach zasad i warunków uczestnictwa w centrum.

Problemy związane z łamaniem zasad regulaminowych centrów należą do najpoważniejszych w działalności tych centrów, jednak wydaje się, iż zbyt słabo określona w tym względzie została rola kierownika centrum. Skoro niektóre sądy kwestionują możliwość ustanawiania regulaminów, a inne poszczególne jego zapisy, to rola kierownika, a więc tego, który odpowiada za kierowanie centrum oraz za realizowanie programu reintegracji zawodowej i społecznej, jest bardzo ograniczona. Aby reintegracja była skuteczna, rola kierownika CIS powinna być zdecydowanie wzmocniona.

4. **Zbyt ograniczony jest katalog przypadków zaprzestania realizacji programu, zawartych w art. 13 ust. 4 ustawy.**

Wiele centrów postuluje jego rozszerzenia, m.in. o niezdolność do realizacji programu, także przypadku śmierci, a także zdefiniowania tego, co oznacza „uporczywe naruszanie przez uczestnika postanowień programu, uniemożliwiającego jego dalszą realizację” (kwestia ta podnoszona była także w punkcie 1-3). Ograniczony katalog jest podstawą dla uczestników, by m.in. występować do sądów o przywrócenie do centrum.

5. **Brak możliwości urlopowania uczestnika w dłuższym okresie czasu w sytuacjach losowych, chorobowych i in.**

6. **Brak jest stałych i stabilnych źródeł finansowania centrów integracji społecznej.**

Ustawa, nie dając rozwiązania systemowego w kwestii finansowania, pozbawia centra skuteczności i możliwości stałego i systemowego rozwiązywania problemów, do rozwiązywania których zostały powołane. A przecież problem zagrożenia wykluczeniem społecznym nie zniknie i centra powinny być stałym narzędziem reintegracji społecznej. Niezbędne do tego jest jednak choćby niewielkie, ale stałe dofinansowanie. Niektóre z centrów po zakończeniu programów unijnych tak rozpaczliwie zmuszone są do szukania źródeł finansowania, że tracą wiarygodność i niekoniecznie są w stanie pozytywnie prowadzić reintegrację. Pozyskiwanie środków unijnych oraz dochodów własnych powinno być traktowane jako źródło dodatkowe. Niektóre centra powoływane są ad hoc w związku z możliwością pozyskania środków unijnych i kończą swoją działalność po zakończeniu programu unijnego, nie mając innych źródeł finansowania. Takie zakończenie działalności odbywa się z dużą szkodą społeczną, traci się bowiem wypracowane przez kilka lat doświadczenie osób i instytucji. Wiele gmin chciałoby wesprzeć centra także z gminnego funduszu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, jednak, opierając się na stanowisku PARPA, zmuszone są ograniczać dofinansowanie jedynie do osób z problemem alkoholowym, które poddały się terapii, bo w takiej interpretacji nie ma nawet mowy o wsparciu profilaktyki. Wskazane są w tym względzie uzgodnienia międzyresortowe, ale przede wszystkim kroki dotyczące systemowego finansowania centrów.

7. **Brak jest wystarczającego powiązania ustawy o zatrudnieniu socjalnym z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w zakresie możliwości wspierania bezrobotnych.**

Choć praktyka współpracy urzędów z centrami bywazwyczaj dobra, to jednak nie zawsze opiera się na przepisach prawa, ale wypracowanej dobrej współpracy. Ale nawet i ta pozytywna współpraca posiada swoje ograniczenia. Podstawowym jest ten, że za skierowaniem do CIS nie idą m.in. żadne konsekwencje dla bezrobotnego. W tym względzie obecny system jest przeciw reintegracji. Kontrakt socjalny jest niewystarczającym narzędziem.

8. **Nieuregulowana jest kwestia, czy centra powinny wydawać decyzje administracyjne.**

Niektóre podmioty (w tym sądy) uznają, że centra powinny wydawać decyzje administracyjne, skoro od decyzji kierownika centrum przysługuje odwołanie do sądu administracyjnego (art. 13, ust. 4a, 4b). Zdecydowana większość centrów nie wydaje jednak decyzji. Kwestia powinna być jednoznacznie wyjaśniona.

9. **Istnieje potrzeba jasnego rozróżnienia zatrudnienia socjalnego w stosunku do zatrudnienia kodeksowego (stosunku pracy).**

Pojawiają się wyroki sądów (sąd rejonowy w Kłodzku), że zatrudnienie socjalne posiada wszelkie znamiona stosunku pracy, skoro uczestnik w sposób niedostateczny brał udział w zajęciach reintegracji społecznej (z własnej woli prawie w nich nie uczestniczył), de facto zatem nie jest to zatrudnienie socjalne, ale kodeksowe ze stosunku pracy. W konsekwencji sąd nakazał zwrot pieniędzy z funduszu pracy i zatrudnienie uczestnika na umowę o pracę ze wszystkimi konsekwencjami (w tym wypłatą wynagrodzenia na cały okres pobytu w CIS). Ten groźny precedens powoduje, że każdy uczestnik, choćby na koniec zatrudnienia socjalnego, może wystąpić do sądu i kwestionować dowolne elementy programu reintegracji,

STANOWISKO nr 2
Rady Zatrudnienia Socjalnego
przy Ministrze Rodziny Pracy i Polityki Społecznej
z dnia 09.03.2017
w sprawie spójnego systemu finansowania
usług reintegracji społecznej i zawodowej realizowanych przez
Centra Integracji Społecznej.

Rada Zatrudnienia Socjalnego, wsłuchując się w głosy i opinie środowiska podmiotów zatrudnienia socjalnego, zgłasza co następuje i prosi o wsparcie w niżej wymienionej kwestii:

Zgodnie z aktualnym stanem prawnym centra integracji społecznej niezależnie od formy prawnej otrzymują jedynie środki na wypłatę świadczeń integracyjnych. Pozostałe środki związane z funkcjonowaniem CIS-ów pochodzą z wypracowanych dochodów własnych bądź organów założycielskich, grantów, dotacji czy też źródeł zewnętrznych – m.in. funduszy unijnych. Ze względu na specyfikę osób, do których kierowana jest pomoc Centów oraz ustawowe obowiązki związane z organizacją reintegracji społecznej i zawodowej trudne staje się utrzymanie płynności finansowej. Centrum zobligowane jest ustawowo do zatrudnienia kadry oraz zabezpieczenia socjalnego uczestników np. codzienny posiłek, ubezpieczenie NNW, badania lekarza medycyny pracy czy odzież robocza do prowadzenia zajęć.

W aktualnym stanie prawnym prowadzenie CIS nie jest obowiązkowym zadaniem samorządu gminnego. Ustawa o zatrudnieniu socjalnym daje możliwość tworzenia i funkcjonowania centrów bez wskazania systemowych źródeł ich finansowania.

Taka sytuacja prawna powoduje, iż samorządy dowolnie kształtują uchwały dotyczące kosztów reintegracji społecznej i zawodowej, a często w ogóle nie decydują się na finansowanie centrów. Systemowe finansowanie pozwoliłoby na ujednoczoną wycenę usług świadczonych przez Centra i zapewniłoby odpowiedni standard owych usług. Zapewniałoby również stabilne funkcjonowanie centrów i dałoby możliwość wpisania ich w system usług świadczonych na rzecz osób najbardziej oddalonych od rynku pracy. W istniejącym systemie prawnym (zarówno w systemie pomocy społecznej jak i rynku pracy) brak jest kompleksowych form aktywizacyjnego wsparcia osób najdalej oddalonych od rynku pracy. Taka sytuacja powoduje, że urzędy pracy nie aktywizują lub aktywizują w minimalnym zakresie te osoby, a pomoc społeczna jest zmuszona wypłacać zasiłki z powodu zarejestrowania w Powiatowym Urzędzie Pracy.

Wypracowanie systemu finansowania usług reintegracji społeczno- zawodowej w CIS pozwoli na stworzenia narzędzia aktywizacji dla systemu rynku pracy i pomocy społecznej w zakresie wsparcia osób najdalej oddalonych od rynku pracy i uszczelni oba systemy wsparcia. Konieczność wypracowania i wdrożenia systemu finansowania dla CIS została także ujęta w Krajowym Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020, w ramach Priorytetu III – Aktywna Integracja w Społeczności Lokalnej, w działaniu III.1

W związku z powyższym Rada Zatrudnienia Socjalnego wskazuje na potrzebę pilnego podjęcia działań zmierzających do określenia zasad systemowego finansowania usług realizowanych przez Centra Integracji Społecznej.

Przewodnicząca
Rady Zatrudnienia Socjalnego
Małgorzata Kowalska

a w efekcie zatrudnienie socjalne. Spowoduje, że można żądać wstecznie zamiany zatrudnienia na kodeksowy stosunek pracy. Przy takim ryzyku działalność centrów (przypomnijmy, że bez żadnego systemowego dofinansowania) zostanie sparaliżowana. (Wyrok Sądu Rejonowego w Kłodzku Wydział IV Pracy z dnia 22 grudnia 2016 r. sygn. akt: IV P 123/16)

10. Brakuje ustawowej delegacji dla wojewodów do kontroli centrów klubów integracji społecznej.

Wojewoda dokonuje wpisu centrum (prowadzi rejestr centrów), przyznaje status, odbiera roczne sprawozdania itd., nie ma jednak żadnego umocowania prawnego do kontroli centrów. Wielu wojewodów brakiem tym tłumaczy powstrzymywanie się przed jakąkolwiek kontrolą centrów, choćby nawet się pojawiły wyraźne przesłanki do przeprowadzenia takiej kontroli. Dochodzi zatem do sytuacji, że wojewoda nie może odmówić zarejestrowania centrum (ani go wyrejestrować), jeśli wniosek jest poprawny.

11. Brakuje ustawowej możliwości zatrudnienia wspieranego na część etatu.

Niektóre centra zgłaszają taką potrzebę. Chodzi zwłaszcza o osoby mające daleki dojazd lub trudne sytuacje życiowe.

12. Brakuje ustawowego zagwarantowania ubezpieczenia uczestników CIS, przyjętych na okres próbny, nieposiadających innego tytułu do ubezpieczenia.

Centra różnie sobie z tym radzą, jednak nastrożają to określone konsekwencje (np. zwiększonych dochodów jako zasiłkobiorców z pomocy społecznej).

13. Brakuje określenia standardów funkcjonowania centrów.

14. Zatrudnienie socjalne, a III profil.

Przewodnicząca
Rady Zatrudnienia Socjalnego

Małgorzata Kowalska

STANOWISKO nr 3
Rady Zatrudnienia Socjalnego
przy Ministrze Rodziny Pracy i Polityki Społecznej
z dnia 09.03. 2017 r.

**w sprawie włączenia usług świadczonych przez podmioty zatrudnienia socjalnego do
ustawowego katalogu usług rynku pracy, o których mowa w ustawie
o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.**

Rada Zatrudnienia Socjalnego, wsłuchując się w głosy i opinie środowiska podmiotów zatrudnienia socjalnego, zgłasza co następuje i prosi o wsparcie w niżej wymienionej kwestii:

W obecnym stanie prawnym uczestnikiem Centrum Integracji Społecznej może zostać osoba, która została skierowana do uczestnictwa w zajęciach prowadzonych przez Centrum, przez powiatowy urząd pracy z powiadomieniem właściwego dla miejsca zamieszkania lub pobytu tej osoby ośrodka pomocy społecznej.

Niestety w praktyce powiatowe urzędy pracy nie kierują osób, dla których ustalono trzeci profil usług do uczestnictwa w centrach integracji społecznej, gdyż jak wskazują, udział w centrum integracji nie jest usługą rynku pracy. Nie mają więc ustawowej możliwości kierowania osób zarejestrowanych w rejestrze osób bezrobotnych do uczestnictwa w podmiotach zatrudnienia socjalnego, a co za tym idzie uprawnień i sankcji związanych z tym narzędziem. Skierowanie osoby bezrobotnej do centrum integracji oraz podpisanie przez nią Indywidualnego Programu zatrudnienia socjalnego wiąże się również z jej automatycznym wyrejestrowaniem z rejestru osób bezrobotnych co oznacza, że działania aktywizacyjnej tej osoby nie stanowią już rezultatu pracy urzędu pracy.

Dlatego też zasadnym wydaje się w momencie trwających prac nad nowelizacją ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy podjęcie działań dotyczących wpisanie uczestnictwa w centrum integracji społecznej do ustawowego katalogu usług rynku pracy.

Przewodnicząca
Rady Zatrudnienia Socjalnego
Małgorzata Kowalska

STANOWISKO nr 4
Rady Zatrudnienia Socjalnego
przy Ministrze Rodziny Pracy i Polityki Społecznej
z dnia 09.03.2017 r.
w sprawie przygotowywania i realizacji projektów finansowanych ze środków Unii Europejskiej na rzecz zatrudnienia socjalnego w uzgodnieniu z przedstawicielami podmiotów zatrudnienia socjalnego.

Rada Zatrudnienia Socjalnego, wsłuchując się w głosy i opinie środowiska podmiotów zatrudnienia socjalnego, zgłasza co następuje i prosi o wsparcie w niżej wymienionej kwestii:

Podmioty zatrudnienia socjalnego pragną, aby ich oczekiwania i problemy były brane pod uwagę w budowaniu projektów na rzecz wzmocnienia systemu zatrudnienia socjalnego. Ważnym jest także aby wcześniej zidentyfikowane i zapisane m.in. w Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i wykluczeniu Społecznemu 2020 problemy były realizowane w tym okresie programowania ze środków EFS.

Dlatego też zasadnym wydaje się, aby włączyć w prace nad tworzeniem projektów Rady Zatrudnienia Socjalnego reprezentującej głos środowiska.

Przewodnicząca
Rady Zatrudnienia Socjalnego
Małgorzata Kowalska

STANOWISKO nr 5
Rady Zatrudnienia Socjalnego
przy Ministrze Rodziny Pracy i Polityki Społecznej
z dnia 09.03.2017 r.
w sprawie konieczności podjęcia działań w sprawie realizacji instrumentu ustawy
o zatrudnieniu socjalnym jakim jest zatrudnienie wspierane.

Rada Zatrudnienia Socjalnego, wsłuchując się w głosy i opinie środowiska podmiotów zatrudnienia socjalnego, zgłasza co następuje i prosi o wsparcie w niżej wymienionej kwestii:

W obecnym stanie prawnym po zakończeniu uczestnictwa w zajęciach w Centrum, a w uzasadnionych przypadkach także przed jego zakończeniem, jednak nie wcześniej niż po 6 miesiącach uczestnictwa w nich, na wniosek kierownika Centrum, pracownika socjalnego i uczestnika, a w przypadku uczestnictwa w klubie integracji społecznej – na wniosek pracownika socjalnego powiatowy urząd pracy może skierować uczestnika lub uczestniczącego w klubie integracji społecznej do pracy (art. 1 ust.1 ustawy o zatrudnieniu socjalnym).

Ustawa wskazuje również, że zatrudnienie wspierane może być realizowane w ramach realizowanego indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego lub w ramach kontraktu socjalnego. Z praktyki realizacji tego instrumentu wynika, że powiatowe urzędy pracy w różny sposób interpretują zapisy ustawy niejednokrotnie wymagając ponownej rejestracji absolwenta CIS/KIS w urzędzie pracy w celu przeprowadzenie ponownego profilowania usług. W wyniku przeprowadzonego procesu profilowania absolwenci CIS/KIS w związku z zakończeniem procesu reintegracji kwalifikowani są do drugiego profilu usług co wyklucza możliwość skierowania ich do realizacji zatrudnienia wspieranego.

W związku z powyższym niezbędnym staje się ujednoczenie zasad realizacji instrumentu ustawy o zatrudnieniu socjalnym jakim jest zatrudnienie wspierane

Przewodnicząca
Rady Zatrudnienia Socjalnego
Małgorzata Kowalska

STANOWISKO nr 6
Rady Zatrudnienia Socjalnego
przy Ministrze Rodziny Pracy i Polityki Społecznej
z dnia 09.03.2017 r.
w sprawie konieczności podjęcia ustaleń międzyresortowych w sprawie finansowania
Centrów Integracji Społecznej ze środków tzw. „alkoholowych”.

Rada Zatrudnienia Socjalnego, wsłuchując się w głosy i opinie środowiska podmiotów zatrudnienia socjalnego, zgłasza co następuje i prosi o wsparcie w poniższej kwestii:

W opublikowanym na stronie internetowej www.parpa.pl w linku: *Informacje dla gmin – rekomendacje*, umieszczony jest materiał informacyjny pt: „Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2017 roku (Wydanie I, Warszawa 2016)”, w którym na stronie 73 umieszczono wskazówkę (cyt.):

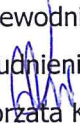
„W opinii PARPA finansowanie funkcjonowania CIS ze środków przeznaczonych na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych może być proporcjonalne do liczby osób uzależnionych od alkoholu, biorących udział w oferowanych przez nie zajęciach reintegracyjnych. Realizacja tego zadania może się odbywać również poprzez wspieranie innych przedsięwzięć mających na celu reintegrację społeczną i zawodową osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin, np. klubów integracji społecznej czy klubów pracy.”

W opinii członków Rady Zatrudnienia Socjalnego corocznie pojawiająca się sugestia dotycząca proporcjonalności przeznaczania środków z gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych jest sprzeczna z przepisami art. 7, art. 8 oraz art. 10 ustawy o zatrudnieniu socjalnym, w których przyjmuje się regułę odnoszenia kwestii finansowania działalności do „liczby uczestników zajęć reintegracji zawodowej i społecznej” bez rozróżniania ich kategoryzacji.

Zapis ten wykluczając finansowanie pozostałych uczestników Centrów i Klubów Integracji Społecznej stwarza podziały na osoby uzależnione od alkoholu i pozostałe, co nie sprzyja ich procesowi inkluzji społecznej. Według opinii Rady Zatrudnienia Socjalnego interpretacja dotycząca Centrów Integracji Społecznej została mocno zawężona.

Do Centrów i Klubów Integracji Społecznej trafiają osoby z innych kategorii wykluczenia społecznego, które są jednocześnie osobami z otoczenia osób uzależnionych np.: rodzice, współmałżonkowie, często są to osoby współuzależnione, czy dorosłe dzieci alkoholików. Te osoby również korzystają ze wsparcia w ramach Indywidualnych Programów Zatrudnienia Socjalnego i podobnie jak osoby uzależnione, mają prawo do korzystania ze środków gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w ramach profilaktyki, czy terapii.

Sytuacja wydania opinii przez PARPA w formule rekomendacji dla samorządów gmin powtarza się od kilku lat, wywołując perturbacje interpretacyjne we współpracy podmiotów zatrudnienia socjalnego z samorządami gmin. Dodatkowo od tego roku zostało wprowadzone sprawozdanie Ministra Zdrowia pt. „Roczna informacja o zrealizowanych lub podjętych zadaniach z zakresu zdrowia publicznego za rok...”. Gminy oczekują, iż podmioty zatrudnienia socjalnego na równi z podmiotami realizującymi zadania z zakresu zdrowia publicznego będą przekazywały to sprawozdanie do Wojewody.

Przewodnicząca
Rady Zatrudnienia Socjalnego

Małgorzata Kowalska

STANOWISKO nr 7
Rady Zatrudnienia Socjalnego
przy Ministrze Rodziny Pracy i Polityki Społecznej
z dnia 09.03.2017 r.

w sprawie możliwości wypłacania premii motywacyjnej uczestnikom Centrów Integracji Społecznej działających w formie jednostek budżetowych.

Rada Zatrudnienia Socjalnego, wsłuchując się w głosy i opinie środowiska podmiotów zatrudnienia socjalnego, zgłasza co następuje i prosi o wsparcie w niżej wymienionej kwestii:

W okresie uczestnictwa w Centrum osoby przebywające w Centrum otrzymują obligatoryjnie świadczenie integracyjne oraz mogą otrzymać premię integracyjną.

Środki finansowe przeznaczone na motywacyjną premię integracyjną Centrum pozyskuje z działalności, o której mowa w art. 9 ustawy o zatrudnieniu socjalnym. Motywacyjna premia integracyjna jako dodatkowa kwota pieniężna przyznawana w okresie uczestnictwa pozwala kierownikowi Centrum wyróżniać najbardziej aktywnych uczestników zajęć z reintegracji społecznej lub zawodowej. Ta premia pozwala oddziaływać na postawy pozostałych uczestników zajęć.

W aktualnym stanie prawnym Centra Integracji Społecznej prowadzone przez samorząd nie mogą wypłacać premii integracyjnej ze względu na przekazywanie 100% dochodów gminie.

Centra tworzone przez samorząd są jednostkami budżetowymi a podstawową zasadą funkcjonowania każdej jednostki budżetowej jest brak związku między jej dochodami i wydatkami, co więcej, jednostka budżetowa, nawet jeśli osiągnie jakieś dochody, nie może ich przeznaczyć na ponoszone wydatki, ale musi odprowadzić je do odpowiedniego budżetu (państwa lub JST). Jest to tzw. metoda finansowania brutto. W myśl przepisów uofp od tej zasady aktualnie istnieje jeden wyjątek. Stanowią go jednostki budżetowe realizujące zadania oświatowe, w których na mocy ustawy o systemie oświaty organ stanowiący JST może podjąć decyzję o utworzeniu wydzielonego rachunku dochodów własnych.

Wyodrębniony rachunek dochodów własnych tworzyć mogą jednostki budżetowe prowadzące działalność określoną w ustawie o systemie oświaty. Jednostki samorządowe mogą gromadzić na wyodrębnionym rachunku bankowym dochody określone w uchwale przez organ stanowiący JST, w szczególności pochodzące:

- ze spadków, zapisów i darowizn w formie pieniężnej na rzecz jednostki budżetowej (szkoły),
- z odszkodowań i wpłat za utracone lub uszkodzone mienie będące w zarządzie albo użytkowaniu jednostki budżetowej (szkoły).

Organ stanowiący JST, zgodnie z art. 223 ust. 2 uofp, ma obowiązek określić w uchwale:

- jednostki, które mogą gromadzić dochody na rachunku dochodów własnych,
- źródła pochodzenia tych środków, czyli źródła, z jakich dochody mogą być gromadzone na wydzielonym rachunku jako dochody własne szkoły,
- przeznaczenie dochodów własnych,
- sposób i tryb sporządzania planu finansowego dochodów własnych (planu dochodów i wydatków) oraz dokonywania zmian w tym planie i zasad jego zatwierdzenia. Szczególną zasadą jest obowiązek odprowadzania na rachunek JST niewykorzystanych do końca roku środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku dochodów własnych. Środki finansowe pozostające na dzień 31 grudnia na wydzielonym rachunku dochodów własnych podlegają odprowadzeniu na rachunek JST w terminie do 5 stycznia następnego roku.

Dochody własne nie mogą być przeznaczane na finansowanie wynagrodzeń osobowych. Ponieważ aktualnie Centra prowadzone przez organizacje pozarządowe mogą wypłacać premię

integracyjną a Centra prowadzone przez samorząd nie zasadnym się wydaje utworzenie rachunków dochodów własnych w samorządowych Centrach integracyjnych w celu wyrównania dysproporcji. Rachunek taki powstał by tylko w celu wypłaty premii integracyjnej pozostałe środki nadal przekazywane były by do budżetu.

Przewodnicząca
Rady Zatrudnienia Socjalnego
Małgorzata Kowalska